

Ücretsiz Kaynak

Edebiyat Terimleri Sözlüğü

Nazım biçimlerinden söz sanatlarına, A'dan Z'ye 49 temel edebiyat terimi — kısa ve net tanımlarla. 9, 10, 11, 12. sınıf ve TYT/AYT için ortak bir başvuru kaynağı.

BU SÖZLÜKTE

- Nazım biçimleri ve nazım birimleri
- Söz sanatları ve ses bilgisi terimleri
- Anlatım teknikleri ve genel terimler

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

A – H

● Nazım biçimi/türü/birimi ● Söz sanatı ● Anlatım tekniği ● Ölçü / ses bilgisi ● Tür / genel terim

A

Ağıt **Nazım Türü**

Sevilen birinin ölümü üzerine duyulan acıyı ve üzüntüyü dile getiren halk şiiri türü.

Anlatıcı **Anlatım Tekniği**

Bir metinde olayları okura aktaran kurmaca ses.

Ana Düşünce **Genel Terim**

Yazarın bir konu hakkında okura iletmek istediği temel görüş ya da sonuç.

Aruz Ölçüsü **Ölçü**

Hecelerin uzun-kısa oluşuna dayanan, divan edebiyatında kullanılan ölçü.

B

Bakış Açısı **Anlatım Tekniği**

Anlatıcının olaylara hangi konumdan baktığını belirten unsur (hâkim, kahraman, gözlemci).

Beyit **Nazım Birimi**

İki dizeden oluşan, kendi içinde anlam bütünlüğü taşıyan nazım birimi.

Bent **Nazım Birimi**

Dörtlük, beşlik gibi birimlerden oluşan şiir bölümü.

C – Ç

Cinas **Söz Sanatı**

Yazılışı aynı, anlamı farklı sözcüklerin bir arada kullanılması.

D

Destan **Nazım Türü**

Olağanüstü olayları ve kahramanlıkları anlatan, toplumun ortak hafızasını yansıtan uzun manzum tür.

Dize (Mısra) **Nazım Birimi**

Şiirin her bir satırı.

Deyim **Genel Terim**

Gerçek anlamından uzaklaşmış, kalıplaşmış söz grubu.

Durak **Ölçü**

Hece ölçüsünde dize okunurken nefes alınan, anlam bölümlenmesinin yapıldığı yer.

E

Eleştiri **Tür**

Bir eseri değerlendiren, güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyan öğretici yazı türü.

Epik Şiir **Nazım Türü**

Kahramanlık ve olağanüstü olayları anlatan şiir türü.

F

Fabl **Tür**

Kahramanları çoğunlukla hayvanlardan oluşan, sonunda bir ders (kissadan hisse) veren kısa öyküleyici tür.

G

Gazel **Nazım Biçimi**

Divan edebiyatında aşk ve güzellik konularının işlendiği, beyitlerle kurulan nazım biçimi.

H

Hâkim Bakış Açısı **Anlatım Tekniği**

Anlatıcının tüm karakterlerin iç dünyasını ve olayların tamamını bilmesi.

Hiciv **Tür**

Bir kişiyi, olayı ya da durumu yeren, eleştiren şiir veya yazı türü.

Hece Ölçüsü **Ölçü**

Dizelerdeki hece sayısının eşitliği esasına dayanan ölçü.

Hüsn-i Talil **Söz Sanatı**

Bir olayın gerçek nedenini, hayalî ve güzel bir nedenle açıklama sanatı.

İ – P

İ

İstiare (Eğretileme)

Söz Sanatı

Bir benzetmenin, benzeyen ya da kendisine benzetilen unsurlardan yalnızca biriyle yapılması.

İroni

Söz Sanatı

Söylenenin tam tersinin kastedildiği ince alaylı anlatım biçimi.

K

Kafiye (Uyak)

Ses Bilgisi

Dize sonlarında anlamca farklı kelime veya eklerin ses bakımından benzeşmesi.

Kişileştirme (Teşhis)

Söz Sanatı

İnsan dışı varlıklara insana özgü nitelikler kazandırma sanatı.

Koşma

Nazım Biçimi

Halk edebiyatında hece ölçüsüyle söylenen, dörtlüklerden oluşan nazım biçimi.

Kaside

Nazım Biçimi

Divan edebiyatında daha çok övgü amacıyla yazılan uzun nazım biçimi.

Konu

Genel Terim

Bir metnin üzerinde durduğu, "ne hakkında" olduğunu belirten genel başlık.

M

Mecaz

Söz Sanatı

Bir sözcüğün gerçek anlamı dışında, benzetme ilgisiyle kullanılması.

Monolog

Anlatım Tekniği

Bir kişinin kendi kendine ya da sahnede tek başına konuşması.

Mesnevi

Nazım Biçimi

Divan edebiyatında her beytin kendi içinde kafiyeli olduğu, uzun konulu manzum tür.

N

Nazım Birimi

Genel Terim

Şiiri oluşturan dize, beyit, bent gibi yapı taşları.

Nesir

Genel Terim

Şiir dışındaki, düz yazıyla oluşturulmuş anlatım biçimi.

O – Ö

Öykü (Hikâye)

Tür

Sınırlı zaman ve mekânda, az sayıda kişiyle kurulan kısa anlatı türü.

Özdeyiş

Genel Terim

Kısa, özlü ve öğüt niteliği taşıyan söz.

P

Paragraf

Genel Terim

Tek bir düşünceyi işleyen, kendi içinde bütünlük taşıyan yazı birimi.

Pastoral Şiir

Nazım Türü

Doğa ve kır yaşamını konu alan şiir türü.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

R – Z

R

Redif Ses Bilgisi

Dize sonunda tekrarlanan, anlamı ve görevi aynı kalan ek, kelime veya kelime grubu.

Rubai Nazım Biçimi

Dört dizeden oluşan, genellikle felsefi/tasavvufi içerikli divan nazım biçimi.

Roman Tür

Geniş bir zaman ve mekânda, çok sayıda kişiyle kurulan uzun anlatı türü.

S – Ş

Sone Nazım Biçimi

On dört dizeden oluşan, Batı edebiyatı kökenli nazım biçimi.

Şarkı Nazım Biçimi

Divan edebiyatında bestelenmek üzere yazılan, aşk temalı nazım biçimi.

Söz Sanatı Genel Terim

Anlatımı etkili ve akılda kalıcı kılmak için başvurulan edebi sanat.

T

Tahkiye Anlatım Tekniği

Bir olayın anlatılması, olay örgüsünün kurulması.

Tezat (Karşıtlık) Söz Sanatı

Birbirine zıt kavram ya da durumları bir arada kullanma sanatı.

Teşbih (Benzetme) Söz Sanatı

Aralarında ilgi bulunan iki unsurdan zayıf olanı güçlü olana benzetme sanatı.

Trajedi Tür

Klasik tiyatrodaki acıklı bir sonla biten oyun türü.

Ü

Üslup Genel Terim

Bir yazarın kendine özgü anlatım biçimi.

Y

Yardımcı Düşünce Genel Terim

Ana düşünceyi destekleyen, açan ve güçlendiren düşünceler.

Z

Zihaf Ölçü

Aruz ölçüsünde uzun okunması gereken bir hecenin kısa okunması.

Terimleri konu anlatımıyla pekiştir

Bu sözlük, tüm sınıf seviyelerinde karşına çıkabilecek terimleri hızlıca hatırlaman için hazırlandı. Sınıfına özel konu anlatımı ve daha fazla ücretsiz kaynak için nurhocam.com'u ziyaret et.

nurhocam.com → [Ücretsiz Kaynaklar](#)